

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Humbug.

(Dopis z Gorenjskega.)

Prebravši poročila o zakotnih političnih shodih naših klerikalnih kolovodij, ne ve človek, ali bi se gorostasnim burkam teh junakov smejal ali jezil nad farbarijami, katere naš kmet tako verno poslušal ter verjame kot evangelij, ali naj bi se čudil drznim čelom, s katerim si upajo ti apostoli našemu kmetu lagati. Ali je naš kmet res še tako neumen, da vse to verjame, kar se mu na farovških dvoriščih kvasi? Ali je naš kmet res toli narazsoden, da mirno poslušal nasvete, ki so, ako se izpolnijo, prava poguba njegova? Ali je naš kmet res tako pod farovško komando, da se liki teliček da od svojih zapeljivcev voditi naravnost v propad? Ne, in tisočkrat ne! Tega ne moremo verjeti.

S svojo rabulistiko, s svojim, kmet-skemu obnašanju podobnim burškoznom postopanjem, s puhlimi, že tisočkrat prežvekanimi in tisočkrat ovrženimi frazami je škofov duševni vodja, dr. Sušteršič kmetško ljudstvo, ki ima končno vendar nekaj zdravega razuma, tako preslepil, da ga res skoro tako verno poslušal, kot nekdaš židje v Egiptu svojega Mojzesa. In to ni nič čudnega. Če se nedeljo za nedeljo s prižnice haranguira ljudstvo, če se s spovednic dan na dan ženske straši s hudičem in peklom in jih pridušuje, naj na moža v klerikalnem smislu vplivajo in če končno vsak teden klijentov lačni advokat v kakem kraju zbranim kmetom pridiga in redno ter zmirom enako stvar zabičava, ni zlodej, da mu ta končno tudi verjame, zlasti če sedi poleg lepo rejeni božji namestnik, ki s svojim kimanjem vse potrjuje.

Ni se torej čuditi, da naši kmetje tudi zahtevi za jednako, splošno in tajno volilno pravico pritrjujejo. Saj jim nihče ne razloži, kaj tiči za tem grmom. Mar jim kdo pove, da ta pravica ne bi ostala edino za volitve v deželni zbor veljavna, da bi se morala tudi uveljaviti za občin-

ske volitve in volitve v cestne odbore? Ali našemu kmetu kdo razloži, da utegnejo v marsikateri občini po takim volilnem redu hlapci in kajzarji dobiti v odboru večino? Ali mar kdo razloži našemu kmetu, da si more potem hlapec, ki prav nobenega davka ne plačuje, kot župan občine izgovoriti mastno plačo in hlapci kot občinski odborniki prav mastne nagrade za seje? Ali kdo pove kmetu, da hlapec, ki ničesar nima, ničesar ne plača, s premoženjem svojega gospodarja-kmeta ne bo tako varčeval, kot posestnik kmet sam s svojim premoženjem?

Ne, to kmetu, ki dalekosežnost takih zahtev ne pozna, nihče ne pove in tu tiči ravno hudodelstvo klerikalne agitacije.

Ko bi kmet vedel, kam ga hočejo žlindra & Comp. zapeljati, kak atentat v hipno zadoščenje klerikalne vladeželjnosti hočejo ti ljudje na njegovo premoženje uprizoriti, vzel bi moko kunjto ter bi jih zapodil čez mejo kranjske dežele v tiste nič, od koder so prišli. Verjamemo v zdrav razum našega kmeta, zato ravno-dušno čakamo trenutka, ko mu bo mrena raz oči padla in tedaj bo gorje klerikalnim farbarjem. Da se to kmalu zgodi!

Gozdarstvo na Kranjskem.

(Dalje.)

Leta 1748. je bil Venboršt dejansko že Turjaški. Toda ta je bil le še samo majhen ostanek prejšnjega Venboršta, ki so ga tvorile hoje, smreke in hrasti. Da pa je bil tudi ta preostanek gozda obremenjen s servituti, se razvidi iz ohranjenih nam poročil, da je imelo več sosednjih krajev „jus“, v njem les sekati, listje grabiti, travo kositi, pri čemur so se mlada drevesca s koso porazala, in vsled tega si ni mogel gozd opomoči. Knezi Turjaški vsled tega tudi niso mogli dolgo časa obdržati Venboršta v posesti. Vemo, da je tekom let celi Venboršt prešel v last onih, ki so ga imeli pravico izkoriščati in danes obstoji ta gozd iz posameznih, s travniki pretrganih borovih nasadov.

Kar se tiče nadalje Utiškega gozda med Ljubljano in Polhovim Gradcem, zvemo iz poročila gozdarske komisije z dne 17. maja 1694, da je bil gozd od strank, ki so imele pravice do gozda, kakor: škofa ljubljanskega, deželnega vicedoma, kolegija s. Jezusa, cesarskega špitalskega mojstra in deželno-knežjih podložnikov, že tako izkoriščen, da ni nobena stranka več našla drevesa za posekanje. Vrhutega si je prisvajal tudi baron pl. Strobelhoff kos, ki je čisto na njegovo graščino mejil. Sosednji podložniki so v gozdu rovali, ker jim je vicedom dovolil parcelo ograditi. Ti podložniki pa so si desetkrat več kot jim je bilo odkazanega, ogradili in prisvojili. Vsled tega so se čutili opravičeni sosedje v 17 vaseh pri svojih pašah prikrajsane ter so zahtevali, da se zopet odstranijo ograje glede preveč okupiranega sveta. Za povzdigo lesa v Utiškem gozdu pa se ni vedelo za nobeno drugo sredstvo, kakor pustiti gozd na miru, da se zopet zaraste. Toda pomladitev gozda so oni, ki so imeli pravico do pašne onim na škodo, ki so imeli pravico do lesa, preprečili s tem, da so nalašč zanetili požar v gozdu. Te žalostne okoliščine ilustrira ovadba sodnika in svetovaleca mesta Ljubljane z dne 19. maja 1706 na dvorno komoro, da so se kljubovaje vsem zakonom za varstvo gozdov v vasi Dobrava, ne daleč od Ljubljane stanujoči podložniki in sosednji, anno 1706 spomladi, ko je bilo drevje v najboljši rasti, v onem delu gozda, ki se imenuje Švica, posebno pa še v Stajah, Jazbini, Zaniškem hribu, Širokem potoku, Jesenkovev potoku in Mlakah, zbrali ter tam mladi gozd, v katerem je bilo samo lepo mlado drevje, večkrat zažgali, ter te nasade uničili. V teh gozdih da je imelo razum Ljubljancanov še 18 vasi pravico do lesa. Prosijo vsled tega, da se ta hudobija kaznuje. Krivci, ki so bili podložniki Petra Antona Codellija v Turnu, so bili poklicani na odgovor, a so znali vkljub večkratnim pozivom in grožnjami občutne kazni, zadevo zavleči z izgovori. Dne 31. oktobra 1707 prosi še enkrat vicedoma župan, sodnik in svetovalec mesta Ljubljane, naj kaznuje krivce. Iste se je v

mesecu decembru pozvalo še enkrat na odgovor, kako pa je tožba iztekla, ni razvidno iz aktov.

Vsled vprašanja, ki se je sprožilo leta 1713. zaradi pravic v deželnoknežjih gozdih, je bil Utiški gozd najbrže na enak način kakor Štangiski gozd opravičenem razdeljen že v prvi polovici 18. stoletja. Zakaj v neki „promemoria“ uradnega predsednika Maksa barona Tauffererja in deželnega glavarja Karola grofa Turjaškega z dne 24. maja 1755 na komorniško reprezentacijo na Kranjskem se — najbrže po zgledu deželnega kneza — predlaga zemljiškim oblastnjam naročiti, naj v krajih, kjer imajo naselbine v gozdnem okrožju skupno pravico do lesa (jus lignandi); vsakemu opravičenemu „a proportion“ njegove cele polovične ali četrtinske kmetije prisodi gozd k njegovi kmetiji po poštenih in nepristranskih ljudeh, ker se je tam, kjerkoli v deželi se je izvršila taka delitev, (v Štagiškem gozdu kakor znano že anno 1730) dosegel dosedaj najboljši uspeh, in ker je do dobra dokazano, da se na ta način gozdi dobro negujejo in varujejo, a take kmetije se tudi vidno zboljšajo.

Glede Bistriškega gozda, ki se je razprostiral na gorah in v dolini kamniške Bistrice ter je bil istotako obremenjen s pravicami do lesu in pašnikov, vemo, da je dandanes po večini last meščanskih korporacij mesta Kamnika. Kedaj se je izvršila sprememba posesti, ni bilo mogoče dosedaj konstatirati, ker so vsa tozadevna vprašanja ostala brezuspešna. Vsled tega se sklepa, da so ti gozdovi najbrže v drugi polovici 18. stoletja ali vsled podaritve ali pa vsled prisestovanja prišla v last opravičeni meščanski korporaciji. — In najbrže pade v isti čas razdelitev in prodaja deželno-knežjega gozda Smrekovca v pokrajini Krma pri Preserju in Rakitne, tako da so bili posamezni deli imenovanega kameralnega gozda pri pisanju stalnega zemljiško-davčnega katastra l. 1783. zaznamovani kot zasebni in občinski gozdi.

Iz dosedanjih razprav se jasno vidi, da so v vladnih krogih že stoletja bili o važnosti gozda za deželni blagor popolnoma na

LISTEK.

Naša umetniška razstava.

Namen mi ni, analizirati sliko za sliko, umetnika za umetnikom. To je na tem mestu že storil g. Zarnik pred dvema leti ob prvi razstavi. Podati marveč hočem le splošno sliko o tem, kar nam kaže ta izložba in se omejiti na najpomembnejše.

Predno se pa tega dela lotim, povedati se mi zdi potrebno še nekaj. Spregovoriti hočem par besed o »Slovenecem« poročilu o II. slovenski umetniški razstavi v sobotni številki — z dne 27. septembra — tega lista.

Veseliti mora vsakogar, da piše »Slovenec« s simpatijo o razstavi. Seveda, kjer vidi — četudi še tako majhno — nagoto, ne presoja je s stališča umetniške estetike (ker mu je že kot pojem neestetična), ampak s stališča cerkvene konvencije. Celo na Zajčevem malem načrtu za vodnjak našel je takoj nage »zadnje dele«, kojih drugi preje že zapazili niso. Mora biti resnično neprijetna stvar za posameznika; celibat namreč. Pa pustimo to!

»Slovenec« torej piše prav simpatičen članek, v kolikor se tiče njegove ten-

dence. A žalibog, da je to tudi vse. Kajti umetniška brezkulturnost, nepoznanje slikarske in kiparske umetnosti sploh sije iz vsake vrstice. Povdarjam še enkrat, da je g. pisatelj pokazal najboljšo voljo, — ali na tak način se lahko govori o umetnosti v gostilni in doma; ne smel bi se pa dati list, ki je med našim narodom križem razširjen in navadno dobro urejevan, blamirati s takim poročilom.

Spisatelj članka sicer vedno povdarja »mi lajiki«. A s tem se vendar ne opravičuje dejstvo, da dá kaj takega v tisek. Ni treba, da bi človek znal sam slikati ali klesati, da spiše dostojno oceno; ravno tako, kakor ni treba, da bi bil virtuoz na kakem instrumentu, pa vendar lahko piše o glasbi tako, da sme ocena kaj veljati. Kakor pa pri muziki brez naravnega daru brez posluha — koji se seveda lahko zanamari ali pa pofini z vežbanjem, nikakor pa ne ustvari, — ni spasa, ravnotako je potreba poleg vsega drugega za vžitek in srčni razum upodobljajočih umetnosti podobnega čuta, za kojega pa menda noben jezik do danes še nima izraza.

Tega čuta pa popolnoma manjka g. listkarju v »Slovenec«. Če mu kaj ugaja, ne ugaja mu kot umetnina na sebi, ampak le vsled in gledé tega, kar si je slikar ali kipar izbral kot predmet. Bernekerjeva

»Beda« je zares krasna umetnina, a ne za to, ker človek začne pred temi izstradanimi ljudmi moralizirati, ampak zato, ker ji je vdahnjena — ne glede na tehniško bravuro — osebnost resnega umetnika, ker je krasno komponirana in z neizmernim čutom modelirana. »Slovenec« hvali to skupino, med tem ko o ostalih Bernekerjevih delih, ki so morda še boljše, kot ona skupina, ne ve povedati ničesar posebnega; in zakaj? Ker mu zmanjka vsakega merila; saj pri portretu dame n. pr., koje v življenju niti ne pozna, si podlistkar ne more meni nič, tebi nič predstavljati, da gladu umira, kakor je to storil pri »bedic«.

Podlistkar toži, da ni nič religioznih in zgodovinskih slik na razstavi. Gledé prvih bi bilo, kolikor vem, »umetniškemu društvu« prav ljubo, če bi bil kdo katero — seveda dobro — vposlal, ker bi razstava s tem zadobila živahnje lice in ker ta stroka, žalibog, ni zastopana.

Kar se pa tiče zgodovinskih slik, stoji »Slovenec« zopet na svojem, vseskozi neumetniško lajiškem stališču. Da so slovanski narodi morda po političnih listih res od nekda hvalili posebno svoje zgodovinske slike, to je razumljivo; a iz tega ne sledi, da bi bila ta umetnost kot umetnost posebno hvalevredna. Nasprotno! Vse umetništvo brez razlike mi-

šljenja je danes na tem, da zametuje zgodovinsko slikarstvo. In sicer zato: To, kar umetnika - zgodovinarja priljubi širni masi, je zopet le predmet slike; publika se čuti prijetno polaskano v svoji politični nečimurnosti in v narodnostnem ponosu, če vidi pred seboj katerega svojih junakov, koje so jim že v abc-šolah v glavo vtepali, v lepih barvah in v teatralično imponujočih skupinah. Tako n. pr. se hrvatskemu srednjemu stanu po deželi zde celo tiste neznosne »šmirarije«, koje je tvrdka Kočondova, — Bog ji odpusti! — spravila v barvotisek (hrvatski sabor z Jelačićem, smrt Čengiđ-Age e. t. c.) — »divne i krasne«. Berlinsko rodbino sem videl nekoč v razstavi pred prav zlizano sliko neškega cesarja in njegove, po zajčje razmnožene rodbine. »Det is mal n' wirklisches Kunstwerk, ach nee, ach nee!« — so klicali kar navskriž. Poleg viseče Maks Liebermannove slike pa še opazili niso. Jasno je seveda, da pravi umetnik ustvari sebe vredno delo, celo in v kljub temu, če slika zgodovinske prizore ali portrete. To pa se dandanes zgodi navadno le po naročilu države ali dinastije za lepe dukate, skoro nikdar pa iz proste volje.

Naposled ne smemo pozabiti, kaj da pravi »Slovenec« o Sternenu; namreč, da očividno nima časa, da bi svoje barve

jasnem, da so imeli vsikdar najboljše namene ter so se po tem tudi izdajali zakoni in naredbe, da bi se gozdarstvo pod vsakokratnimi posestniškimi in lastniškimi razmerami najboljše razvijalo. Videli smo nadalje, kakšne stvarne spremembe so se dogodile z gozdove v naši domovini izza zadnjih stoletij. Prvotni lastniki gozdov, posebno deželni knezi in graščaki so podarili, prodali in razdelili velika gozdna površja svojim podložnikom, ter iste gospodarsko povzdignili. Tudi znanstvena vprašanja o gozdarstvu so se na razne strani preiskavala. V krogu znanstvenih družb one dobe kakor tudi od poedinah naših učenjakov se je gozdarstvo natančneje prevdarjalo. Zvemo, da je med drugimi Janez Anton Scopoli, čegar ime kot botanika in anatomologa je dobro znano, podajal v nekem elaboratu z dne 27. aprila 1794 velezanimive nasvete za vzdrževanje gozdov. Da bi se prepričilo grozeče pomanjkanje lesu, navaja Scopoli celo vrsto zelo važnih vprašanj v natančnejši razgovor. Presegalo bi meje t kulturne pokrajinske slike, če bi hoteli njegove nasvete tukaj obširno ponavljati. Toda njegove vodilne misli hočemo v sledečem navesti. „Pomanjkanje in podraženje stavbnega in kurilnega lesu je z vsakem letom večje, deloma zaradi pretirane porabe lesu in deloma zaradi neredne in samopašne uprave graščinskih, občinskih in zasebnih gozdov. Preveč stavbnega in kurilnega lesu se porablja vsak dan pri poslopih, kozolcih, na polju, apnenicah, v rudnikih, fužinah, kuhinjah, v velikih sobah, solnih tovarnah in barvarnah, pivovarnah, milarnah, pri pranju, v kovačnicah in pri kemičnih procesih. Zakaj se dovoljuje kmetom graditi lesene hiše ter tratiti na ta način les? Ali manjka morda kamnolomov? Ali so mar misli prihraniti denar in čas, ko se gradi stanovanje, ki ne traja čez sto let. Za apnenice zahteva Scopoli po vzgledu Hanovrancev Angležev in Nizozemcev, da se uvede šota in premog kot kurjavo, tembolj, ker „ima dežela na mnogih krajih in posebno pri Zagorju bogate zaloge najboljše-ga premoga.“ — „Železni rudniki in fužine so na Gorenjskem skoraj popolnoma opustošili gozde. Tukaj se ne pazi na to, ali se vrši podiranje drevja pravilno in katera drevesa se naj sekajo, temuč se seka in žge mlado in staro brez razlike.“ — Po nadaljnjih nasvetih glede odprave takratne potratnosti lesu, pride Scopoli do zaključka, da ne preostaja drugega kakor uvesti gozdni red, ter piše nadalje: „Naj se postavi po starem zgledu Karola V. gozdno nadzorstvo, ki naj vlada nad vsemi gozdovi, najsibodo čegavikoli, s pomočjo gozdnih uradov, ki se naj ustanove v okrožnih in glavnih mestih. Osobje filialnega urada naj sestoji iz enega gozdarskega mojstra, dveh gozdarjev, enega uradnega pisarja in šestih gozdnih čuvajev.“ Scopoli kodificira nadalje v 12 točkah dolžnost gozdarskega mojstra, v 6 one gozdarjev in v 6 dolžnosti gozdnih čuvajev. Mnogi duhovitimi nasveti Scopolijevi glede zdrževanja gozdov so prišli pač v teku poznejših boje-

razdelil po platnu; (menda kakor puter na kruh?) semtertje nam (nam?) malo preveč naloži, da drugod ten gleda golo platno. — Gospod podlistkar bi bil moral že vsled tega edinega priznanja nasloviti svoj članek: »Bucek v razstavi.« — Anek-dota pravi, da je nekoč prišel kmet iz koncerta, kjer je slišal fugo. Na vprašanje, kako je bilo, je rekel, da je spočetka kazalo prav lepo, a igrala je le polovica godcev; komaj so pa ti nehali, začela je druga polovica, in ko so to prvi čuli, so zopet začeli gosti, da bi druge došli. A tedaj so, žalibog, drugi jenjali — no, in tako sta se oba dela cel čas lovila in nista in nista mogla priti skupaj. Sodba o Sternenu v »Slovencu« je vredno protitežje k tej povestici.

In da končno opozorimo še na sodbo o Matiji Jami. Ta nesrečnej je, kakor pravi »Slovenec«, po naravi posnel (!) prav dobro nekatere — rastlinske predmete, recimo razne »Breze« in topole itd.

Tukaj se najjasneje kaže nezmožnost člankarjeva. Kajti pri teh, za njega edino le botaniških stvarih si ni mogel pomagati z novelističskimi mislimi. Ker topoli in breze so pač lahko i v naravi i na umotvoru, kot odsevu naravstvenega čuta umetniškovega, polne poezije in vzbujajo pri čutečem človeku liriko, četudi ne v verzih, — a ne pripovedujejo stori, kakor historične slike. Zato »Slovenčevemu« člankarju ne morejo vzbuditi ni kake srčne resonance.

vitih let polagoma v koristno porabo in ne kateri teh predlogov so se uresničili šele skoraj čez celo stoletje.

Cesarica Marija Terezija je izdala z datumom Ljubljana dne 23. novembra 1771 tako dolgo in pričakovani presvetovani gozdni red za Kranjsko, po katerem se je moral ravnati vsakdor ki je imel gozde, posebno rudniki in posestniki gozdov na Krasu, Pivki in v Istri. Glede gozdnega nadzorstva je zapovedala cesarica, da je višji rudarski sodnik na Kranjskem odgovoren, da se v tem gozdnem redu navedene glavne točke najnatančneje izpolnjujejo v rudarskih gozdih, nasprotno pa se gozdarstvo v graščinskih občinskih in privatnih gozdovih naloži graščinskemu gozdarskemu osobju in vaškim sodnikom (županom), kateri organi morajo naznati vsakojake protizakonitosti takoj svojim višjim ozir. pristojnim okrožnim uradom. Nad izpolnjevanjem gozdnega reda so morali čuvati okrožni glavarji ter narekovati kazni. Ako se je tikel slučaj graščin, morali so glavarji poročati deželnemu glavarstvu, ako pa rudnikov, je bilo to treba naznati višjemu rudarskemu uradu. Terezijanski gozdni red obsega 30 tiskanih strani in je poln najlepših propisov in dobrohotnih določeb, ki pa ni ravnotako, kakor smo že to iz prejšnjih časov opetovano zvedeli, zadostil pričakovanju zaradi pomanjkanja strokovnih nadzorovalnih organov. Iz tega vzroka je že leta 1779 predlagal kameralni knjigovodja Janez Jakob Ehrler glede gozdarstva na Kranjskem naj se nastavi v deželi posebni gozdarski nadzornik, kateremu se naj izroči višje nadzorstvo nad vsemi gozdovi. Ta administrativni predlog, ki se deloma krije z organizatoričnimi idejami Scopolijevimi, pa ni našel za časa političnih reform cesarja Jožefa II. vpoštevanja. Iz prejšnjih opisovanj Jožefinskih reform smo zvedeli kako velike spremembe so se godile v posesti in lastnini gozdov naše domovine. Cesar Jožef II. je razdelil na očetovski način ostanke deželnoknežjih gozdov, kolikor so jih pustila rudarska podjetja nedotaknjenih, na opravičene, pri tem pa so se varovale višje pravice, prihranil pa je za obstoječe rudnike pogojeno le one kameralne gozdove, ki so tem podjetjem služili. (Dalje prih.)

V Ljubljani, 2. oktobra.

Kako se sprejme nagodba.

Na Dunaju imajo sedaj ministrski konklave. Kadar se kardinali za novega papeža ne morejo zjediniti, jih zapro toliko časa, da se složijo. To je kardinalski konklave. Cesar je odredil sedaj, da sede ministri skupaj tako dolgo, da se zedinijo. In zjedini se bodo. Gotovo pa je nova nagodba zadnja in na ločitev se mora Avstrija pripraviti, kajti Ogrska se pač zadnjič druži z Avstrijo. Ogrska hoče biti gospodarsko neodvisna in samostojna, če tega ne doseže sedaj, pa doseže prihodnjič. Nagodba pride pred parlament, kjer bo sprejeta. Na desnici in levič se bodo

Spisati sem hotel članek o razstavi, a napravil sem članek o članku. Gospod kolega od »Slovenca« naj mi ga ne zameri. Marsikaj se čita morda osebno, a nemožno je, voditi obrambo proti takemu članku drugače. Gre se pa samo za stvar! Treba je bile remonstrirati. Kajti naše občinstvo, ki je v celem prav malo prišlo po svetu okrog in se za umetnost sploh ni dosti brigalo, se danes za to polje živahno zanima. Ker pa nima nikake šole, nikake tradicije v uživanju umetnosti, je naravno, da mu običajno ugaja najbolj tisto, za česar uživanje ni potreba čutenja, kakršno mu je bilo dosedaj vsled non usus-a tuje, kojega je treba šele vzgojiti. Le kar doseže z golim razumom, to ceni in misli, da je edino lepo. Ostalo je — »secesijón«.

Ker se pa občinstvo da prav rado poučiti, je dolžnost javnih listov, da to nalogo prevzamejo. Sugestija tiskane besede je velika. Rokopis je tvorba navadnega človeka — tiskan članek pa je nekaj »merodajnega«, nekaj, kar velja. — In v sobotnem »Slovenčevem« članku, mesto da bi se za narod kulturno delalo, mesto da bi se šlo ljudem, ki bi bili radi opozorjeni in malo poučeni, na roko, se ne gužjejo le slabi umetniški inštituti občinstva in potrjujejo v svoji nedopustnosti. To pa je stvarna pregreha.

Prihodnjič hočemo govoriti pregledoma o razstavi sami.

Simplicissimus.

stranke absentirale in tako se bo naša skromna večina. Neki voditelj ustavovernega veleposestništva se je izrazil dopisniku dunajskega dnevnika »Die Zeite«, da se napravi nagodba to pot tako, da se nekaj strank odstrani iz zbornice. Čehi imajo težko stališče. Ves blagoslov nagodbe rosi na industrijo, ki je v rokah Nemcev, vsa bremena pa padejo na kmetijstvo, ki je v rokah Čehov. Razumljivo je torej, da hočejo Čehi izrabiti to priliko ter zahtevajo sedaj, da se jim izpolnijo narodne želje. Za poslanci stoje volilci, ki so še radikalnejši. Vendar se bržčas češke obstrukcije ni bati. Čehi vedo, da je obstrukcija nevarno orožje, da bi imela slabe posledice in da bi se zamerili cesarju. Zato bodo Nemci in vlada končno vendarle rekli da in amen ter izpolnili vsaj nekatere češke zahteve. Čehi vedo, da je boljša majhna poravnava z dobičkom, kot brezupen boj, ko je v nevarnosti vse. Nemci in Čehi se morajo spraviti, poravnava se mora doseči, sicer se drž. stroj za vedno ustavi in Avstrija pade politično na stopinjo Turčije. Le sprava reši Avstrijo, z to jo mora državniška umetnost dognati za vsako ceno.

Iz Bolgarije.

Sofijski listi poročajo, da je policija v Sofiji aretovanega predsednika oficialnega macedonskega odbora, generala Tončeva internirala v njegovo rojstno mesto, malo Drenovo, odkoder pa se je kot kmet preoblečen zopet vrnil v Sofijo, da pojde baje na revolucijsko torišče v Macedoniji, kjer se pripravlja ustaja. Vendar ni pričakovati, da bi nastala splošna ustaja. Turška vlada je ukazala turškim četam zasesti vse važnejše točke v Macedoniji, razen tega pazi bolgarska vlada, da ne uide preko meje preveč insurgentov in končno vlada tudi med voditelji ustaje, med člani macedonskega odbora nesloga.

Iz Portugala.

Kralj Karlos odpotuje sredi oktobra v Pariz in London. Posetiti hoče francoskega predsednika in kralja Edvarda, pri katerem ostane nekaj dni. V Parizu se ustavi na povratku. To potovanje ima političen pomen. Politično obzorje v Portugalu se temni, govori se o novih zvezah in razmere v portugalsko-angleških kolonijah postajajo kritične. Portugal rabi podpore svojega angleškega zaveznika, predvsem pa angleškega denarja. Don Karlos je na angleškem dvoru zelo priljubljen. Zlasti športni krogi ga cenijo in kralj se zna ob tej priljubljenosti okoristiti. Njegov poslanik Soveral je zaupnik kralja Edvarda in zavzema izjemno stališče pri dvoru. V minoli vojni med Buri in Angleži je Portugal podpiral na razne načine Angleže ter lovil pribegle Bure, jim konfiskoval ladje in imetje. Storil je torej mnogo uslug Angležem, ki se bodo morali izkazati hvaležne. Na povratku poseti kralj Karlos tudi Loubeta, saj je njegova soproga francoska princesinja ter so duševne zveze med Portugalom in Francijo ozke. Političnega pomena pa ta drug poset nima nobenega.

Najnovejše politične vesti.

Parlamentarno rešitev nagodbe proglašja nemška ljudska stranka za pogoj delavnosti v parlamentu. Izvenparlamentarno oktroiranje nagodbe s § 14. bi zbudilo najstrožje nasprotstvo vseh svobodomiselnih nemških strank. — Proti poslancu Dyku so priredili češki delavci v Pragi shod, na katerem so enoglasno sklenili resolucijo, da je Dyk zaradi znane njegove afere ne-vreden mandata. Pred njegovim stanovanjem so vprizorili hrupno demonstracijo ter klicali: »Sramota Dyku, zavezniku antisemitov! Fej Dyk!« — Zoper uvedbo moških samostanov na Badenskem je sklenil shod deželne zveze liberalnih strank ostro resolucijo. — Zagrebški izgredi. Državno pravdnistvo obdoljuje več uglednih meščanov, da so demonstrante podpirali z denarjem. Dva socialistična časopisa sta ustavljena. Včeraj se je razglasila sodba nad 16 demonstranti. Trije so bili obsojeni v enoletno ječo, pet v osem mesečno, trije v šest mesečno, eden v enomesečno ječo. Štirje so bili oproščeni. — Nemški carinski tarif. Konservativci v tej komisiji so sklenili, pri glasovanju carinsko predlogo zavreči, ako se ne bo posrečilo agrarne carine zvišati in industrijske pri-

merno znižati. — Ruske čete so začele Mandžurijo na jugu ostavljati. — Položaj v Macedoniji je zelo resen. Turčija je zopet poklicala nove rezerviste ter poslala 40 bataljonov v solunski vilajet. — Predsednik Juž. Bavorskega je postal vladni ravnatelj Adrian Weburg. — Obsojena irska poslanca. Poslanca Dufey in Roche sta bila obdolžena hujskanja zoper angleško vlado. Prvi je bil obsojen v dva, drugi pa v štiri mesece ječe s prisilnim delom. — Francoska komora se snide dne 14. oktobra k prvi seji.

Dopisi.

Sv. Bolfenk pri Središču. Ni še preteklo leto in dan, odkar se je osnovalo pri nas toli potrebno bralno društvo »Lipa«. Društvo je priredilo v kratkem času svojega življenja jedno veliko ljudsko veselico, dva zabavna večera, in končno se je moralo dne 28. septembra l. l. posloviti od svoje društvene tajnice, gđe. Stuhec, katera odide na svojo novo službo v Kamnico pri Mariboru. Moj namen ni, da bi tukaj obširno opisal, kako se je vse to vršilo, to morda opiše spretnejša roka. Hočem le omeniti med mnogimi govori govor našega dičnega gosp. nadučitelja E. Slanca, kateri je res kmet-skemu stanu mnogo dobrega povedal. Ko je nekaj besed govoril v slavo gđe. učiteljici, prešel je takoj na gospodarsko stran ter nas s svojim govorom kar očaral. Ni mu g. Sever, poštni oficial na Dunaji, taisti večer zastoj povedal v svojem govoru, da je on »plüger«, kateri je pri nas ledino razoral.

Dopisnik teh vrstic se nič ne moti, da je govor med ljudstvom imel velikan-sko moč, to so pričali gromoviti »Živio«-klici. Naše ljudstvo gre za g. nadučiteljem, če treba tudi v ogenj. Kdor naše razmere kolikšaj pozna, mora gotovo pritrditi, da si g. nadučitelj ve ljudstvo pridobiti, ter mu pomagati, kjer koli je potreba. Kolika je torej razlika med našim g. nadučiteljem in našimi klerikalci, kateri se vedno tožarijo in si ne znajo ljudstva pridobiti. Ko bi se hotel naš klerikalni voditelj odstraniti od nas, plačali bi drage volje voz, na katerem bi se lahko peljal do katerekoli železniške postaje.

Končno še gđe. učiteljici in tajnici društva želimo srečen pot in večkratno veselo svidanje v našem društvu. Želimo le, da dobi društvo »Lipa« vrednega naslednika na istem mestu, kjer je dosedaj delovala vrla gospodična. Torej na veselo svidanje!!?

Iz Št. Pavla pri Preboldu. 21. septembra je bil dan splošnega veselja za vse napredne prebivalce naše občine. Ta dan je namreč priredilo »Bralno društvo« pod vodstvom vrlega predsednika g. Pevca veselico s prav zanimivim sporedom. Vkljub temu, da je slaboznani gosp. kaplan Kolarič napravil to nedeljo prav dolge večernice in da se je vršila po večernih licitacija starih »piskavih« svetnikov in podob, ki so bile na oltarjih in stenah podrti župniške cerkve — vse to ni nikogar veliko motilo, — udeležba veselice je bila prav častna.

G. Kač je s svojim izvrstnim govorom o kmetijstvu vzbudil veliko zanimanja pri naših kmetih; govoril je stvarno, še celo ne-veščaki so zvesto sledili njegovemu izvajanju. Za nauk in njegovo požrtvovalnost naj mu bode tem potom izrečena iskrena hvala! — Druga točka sporeda srečolov z mnogimi jako lepimi dobinki, je nudila mnogo zabave, prinesla pa je tudi veliko čistega dobička, ker so večino dobitkov darovali udje »Bralnega društva.« V Vedenikovi dvorani, ki je bila natlačena občinstva, se je nato predstavljala šaloigra »Zakonske nadloge.« Vsa čast diletantom! Igra je poslušalce povsem zadovoljila, in če še vpoštevamo, da so igralci ta dan prvič stopili na oder, jih moramo celo občudovati, posebno pa gospo Turkovo, ki se je tako vglobila v svojo vlogo, da je bilo videti, kakor bi se vse vršilo v resnici. — Menjaje sedaj ples, sedaj lepo ubrano petje, nas je prav ugodno zabavalo, da smo se veselili pozno v noč.

Delavnemu g. predsedniku, ki se je trudil »v potu svojega obraza,« da bi veselica dobro vspela, bodi hvala, in pričakujemo da nam kmalu zopet priredi kakšen vesel dan.

P.

Dalje v prilogi.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 2. oktobra.

— **Nadvojvoda Ludovik Viktor** se je peljal ponoči s prvim brzovlakom v posebnem salonskem vozu mimo Ljubljane v Solnograd.

— **Župnik Brence iz Preske** nam deklamuje: »Ni res, da bi jaz namigaval, da naj ljudje vzamejo polena v roke in liberalce ubijejo; res pa je, da sem rekel, ako ljudje zavrnejo najpoglavnejše resnice, potem nimajo vere; ako pa izgube vero, potem postanejo divji in lahko se zgodi, da vse razbijejo in uničijo, brezverce in duhovne.« — Besede so lepo zavite, saj jih je pisal duhovnik; če so pa resnične, je seveda odgovoren — Liguori. Vsekakor so bile tako dvoumne, da jih je lahko priprosti kmet narobe tolmačil.

— **Župnik A. Golobič** nam je poslal popravek, da ni res, da je na višje povelje razsvetlil Cerklje na čast škofu, in da tudi ni res, da mu je škof kdaj kak kanonikat obečal. Popravka ne natisnemo, ker župniku Golobiču ni treba, da bi nam nasproti rožljaj s § 19. Sicer mu pa bodi povedano, da imamo v rokah lastnoročno pisano pismo premilostljivega škofa, ki Golobičevemu popravku po zobeh tolče! V tem pogledu g. župniku ne pomaga nikako zvijanje in nikako popravljaje! Resnica je resnica: za kanonikat je bil nekako opeharjen!

— **Klerikalna razdivjanost v Podkrajju.** Naši žlindrovci jako fino kažejo, kakšnega temperamenta so. Dne 28. septembra je pokazala žlindrovska mularija, kakšne stariše ima, namreč kako skrbijo za vzgojo otrok. Ta tolpa (po 15 let in manj stari dečki) je s poleni pozno zvečer napadla neko deklico narodnih starišev, ki je šla po opravi v neko gostilno in jo pobili na tla. Med napadalci je bil tudi sin tiste France, ki se je v »Slovenca« št. 220 brala v »Poslanem«. Dalje je bil napaden neki starček, ko je šel iz gostilne, s kamenom, in več drugih, ki so prihajali v gostilno. Kaže se, da imajo lep poduk od svojih ožlindranih staršev. Po receptu župnikovem so se tudi fantje razdvojili in se jeli sovražiti. Žlindrovski izzivajo vsako nedeljo okoli gostiln, kjer naši mirni fantje pijejo. A ker so naši pametni, pustijo jih pri miru pod geslom: »Le pustite, naj kričijo, naj razsajajo, norijo.« Dalje se naši katoliški volilci jeze v »Slovenca« štev. 219 nad slavnim c. kr. okrajnim glavarstvom v Postojni, da noče ono primorati županstvo, da bi razpisalo novo občinsko volitev. Vi nestrpeži ste si sami krivi, da ni toliko časa volitev, ker delate take puhle tožbe in pritožbe, ki niso pravične in ne poštene z namenom, da bi bili naši volilci za časa volitve v preiskavi in da bi tako izgubili volilno pravico. Mogoče se vam toži po takem županovanju, kakšno je bilo od leta 1889. do 1892. Bolje je pa tudi za vas žlindrovce, da se to zavleče, ker župnik Mezeg tako sedaj nima časa za agitiranje, ker so tudi na Colu občinske volitve in ima tam dovolj posla z agitacijo. Dne 14. septembra po noči pripelje od tega posla hlapec »bodočega« colskega našega župnika Mezga prav sladko ginjenega domov. Ko pa ta ni hotel dati nič »trinkgelda«, ga hlapec opozori, da naj mu da vsaj 1 krono, ker njemu je težko noč izgubljati za tako nepotrebni posel. No, krono je hlapec dobil, župnik se je pa za to splazil kar po vseh starih v farovž. Gola resnica! Bolje je pa itak za Mezga, da prej konča volitev na Colu, da bo potem lahko agital doma in na Vodicah. Župnik! Sedaj je Tkavc iz Vodic že spravil seno, ne bo treba grabiti in viljati. Mogoče bi že zopet radi spali na Vodicah na senu in se še priporočili dobro znani Miciki iz Orešja, naj Vas zjutraj pokliče, da pridete o pravem času maševat domov. Pazite drugič, kadar boste na Vodicah ponoči, da vas nekoliko prej pokliče, da boste lahko bolj počasi hodili in da ne bodo ženske na njivah ob potu v nevarnosti, da katere ne prevržete.

— **Največji svetovalec.** Pri tukajšnjem c. kr. okr. sodišču se je vršila te dni kazenska obravnava zoper največjega svetovalca tomišelske občine, Janeza Krašovca, alias Bohovega očeta. Tega po-

polnoma nedolžnega očeta je tožila neka M. Mave radi žaljenja časti. Zatoženec Krašovec je namreč tožiteljko ovadil pri c. kr. okr. sodišču, da namerava odpotovati v Ameriko in se tako ogniti 24 urnem zaporu in je zahteval, da jo žandarmerija siloma privede v zapor. Sodišče je tej njegovi ne pravičeni zahtevi ustreglo in tožiteljko prignalo siloma po žandarmeriji v zapor. Po prestani kazni obrnila se je M. Mave do sodnika in ga vprašala, zakaj ji je tako sramoto napravil in vprašala, da-li nima sodnija toliko papirja, da bi ji dala pismeni nalog glede nastopa kazni. Ko ji je sodnik raztolmačil, da je vsega tega kriv Janez Krašovec, ga je ta tožila. Pri obravnavi je napel vso svojo mešetarsko »kunšto« (on je namreč konjski mešetar) in hotel sodnika prepričati, da je on moral tako delati, ker je največji svetovalec v občini. Sodnik temu ni ugovarjal, ker je zatoženec precej odvdignjen in ima kolena visoko od tal, toda njegovega postopanja ni odobral in je obravnavo preložil. V tomišelskem konsumu pa še vedno uče Bohovega očeta, kako mu je govoriti, da užuga tožiteljko.

— **Iz spovednice.** Kakšno blamažo lahko doživi radoveden rim. kat. duhoven, ako zlorablja spovednico, kaže nam sledeči dogodek. K nekemu našemu listu že znane mu duhovniku prišel je k spovedi kmet. Duhovnik ga vpraša: »Od kod ste pa vi doma?« — Kmet: »Gospod, ali me bodele prišli obiskat?« — Duhovnik: »Vi pa niste na pravem potu.« Kmet: »Če nisem na pravem potu k spovednici, pa odhajam,« in odšel je.

— **Promocija.** Danes je bil na graški univerzi promoviran doktorjem vsega zdravilstva g. Jože Goričar iz znane rodoljubne rodbine v Mozirju. Častitamo!

— **Slovensko gledališče.** Jutri, v petek je prva operna predstava ter se uprizaro jedna najkrasnejših Wagnerjevih oper: »Večni mornar.« V tej operi se predstavijo občinstvu novi solisti in nove solistinje: gospa Leopoldina Hanušova, soproga profesorja Svobode na realki v Brnu, bivša primadona brnske opere, v ulogi Sente; gđ. M. Glivarec, bivša prva altistinja deželnega gledališča v Zagrebu, g. reč. E. Aschenbrenner, bivši basist opere v Zagrebu, g. A. Hajek in g. V. I. Turžanski, tenorista iz Lvova in g. K. Král, bivši baritonist opere v Plzni, v ulogi »večnega mornarja«. Pri operi sodeluje moški in ženski zbor ter vojaška godba. Opera je prav dobro naštudirana. Predstava je v proslavo cesarjevega godu svečanostna. Prihodnja predstava bo v nedeljo zvečer: »Madame Sans Gêne«.

— **Gospod c. kr. okr. glavar Viktor Parma** je zložil krasno opereto »Amaconka«, ki se gotovo uprizaro tudi na slovenskem odru. Libretto je živahen, zanimiv in zabaven, glasba pikantna in fina.

— **50letnica državne vlaje realke v Ljubljani** se bo vršila v soboto dne 4. oktobra 1902 v realnem poslopu po sledečem sporedu: Ob 10. skupna božja služba v nunski cerkvi. Ob 11. šolska slavnost v zavodu: 1. Nagovor ravnatelja. 2. A. Foerster: »Zur Jubelfeier«, zbor s spremljevanjem glasovirja. 3. Nemški nagovor bivšega učenca. 4. Slovenski nagovor bivšega učenca. 5. L. van Beethoven: »Čast Bogu«, s spremljevanjem glasovirja. 8. Nagovor učenca iz zavoda. 7. Cesarska pesem, pojejo vsi učenci zavoda. Bivši absolventje in abiturijentje realke prirede po šolski slavnosti ob 1. popoldne slavnostni obed, h kateremu se zberejo bivši učenci zavoda na neprislilen način. Ostali bivši učenci zavoda dobijo tudi vstop k banketu, ako se poprej prijavijo ter plačajo slavnostno vstopnino (10 K) pri tajniku slavnostnega odbora gosp. c. kr. realnemu učitelju Karolu Schrautjerju. Kraj, kjer se slavnostni obed vrši, se bo naznanil jutri.

— **Vinska trgatev,** katera bode v nedeljo dne 12. oktobra t. l. v »Nar. domu«, soditi po dosedaj izšlih društvenih poročilih pevskega društva »Ljubljane«, bode res zelo zanimiva. — Opoštevajoč dejstvo, da ima naš narod, posebnost pa vinogradniki, že od nekdaj vkoreninjene, zanimive običaje prigodom trgatve in neštivilne lepe napitne pesmi, pač lahko trdimo, da bo na ta način uprizorjena veselica v resnici narodna.

Ljubljancem ni možno obiskovati trgovatve v oddaljenih krajih, zato nam bode zelo ugodno, da isto posetimo v »Narodnem domu«, kjer se nam obeta dovolj narodnega razveseljevanja.

— **Elegantni slovenski skladni koledar** izide začetkom novembra v založništvu znane tiskarne Iv. Bonača. Cena mu je nizka, samo 70 vin. Več pove današnji inserat, na katerega opozorimo častite bralce. Želeti je, da se ta zares krasni in moderni slovenski koledar, ki pričuje tudi napredek slovenske industrije, vpelje v vsako slovensko hišo.

— **Šmarje pri Jelšah.** Pišejo nam: Tu intam se sliši nekako pritajeno, da nekaki zaupniki določujejo kandidate za deželni zbor. In tu ni nič čutiti, da bi se merodajni gospodje spominjali danih obljub, da bodo pri prihodnjih volitvah sprepustili nekaj mandator, ali vsaj enega ali dva pristnim kmečkim zastopnikom, t. j. kmetom po poklicu. Morda pa se bodo sedaj izgovarjali, da za to sposobnih kmečkov ni. Da jih tedaj na enega opozorim, ki uživa splošno zaupanje v šmarsko rogaškem okraju, napotil sem se te vrstice pisati. Mož, ki ga mislim, je Oroslav Kušec, posestnik v Tržišču pri Slatini. Pozna in čisla ga skoraj vsak posestnik v šmarsko rogaškem okraju, ker je bil nad leto dan od dežele nam poslani učitelj-strokovnjak v novi vinoreji, bil bi še dandanes, da se ni kazal povsod vnetega in neustrašenega rodoljuba ter zagovornika kmetov-tovarišev napram deželni vladi. Največ pa je pripomoglo hujškanje listov, kakor »Deutsche Wacht«, da so se nemški deželni odborniki zoperstavili njegovemu stalnemu nameščenju v deželni službi. Pregrešil se je bil namreč s tem, da je kot celjski porotnik prvi zahteval, naj se pouk in zaprisega slovenskih porotnikov vrši slovenski. Sicer pa si iz te kljubovalnosti graških očetov ni storil, bogve, koliko. Vrnil se je na svoje lepo posestvo, kjer se še bolj svobodno peča z umnim kmetovanjem in politiko. Dopržil je meščansko šolo ter vinorejsko šolo v Mariboru, a izobrazil se je v gospodarskih in političnih vprašanjih največ kot samouk. Kako zaslombo ima kot spreten agitator med prebivalstvom, pokazal je pri zadnjih državnoborskih volitvah, ko se je s svojimi pristaši upravdiplomatičnim potom polastil v Rogatcu Wratschko-Wisenjakovega shoda, kateremu je potem predsedoval. Vsakdo mu mora priznati, da je mnogo pripomogel za zmago narodnih kandidatov. Take ljudi bi si morali znati pridržati v političnem delu, kar se stori najlože s tem, da ga proglasimo za kandidata.

— **Na ženskem izobraževališču v Gorici** se je bilo oglasilo letos k vsprejemnemu izpitu 83 Slovenk. Sprejetih je bilo 40, ker je na zavodu prostora le za to število.

— **Pogozdovalna komisija.** — Ministrstvo za poljedelstvo je imenovalo na temelju zakona od 9. decembra 1883. o pogozdovanju Krasa na Goriškem predsednikom komisije namestniškega podpredsednika v p., Alojzija vit. Bosizio.

— **Drugi živinski semenj v Selcih pri Škofjiloki** bo v soboto, 4. oktobra t. l., in sicer semenj za govejo živino, drobnico in prašiče. Kupovalci in prodajalci se vabijo, da se semnja udeležijo. Selška dolina ima veliko lepe živine, katere se bo gotovo mnogo na semenj pripeljalo. Zlasti se opozore prodajalci prašičev, da jih priženejo, kajti kupcev se ne bo manjkalo.

— **Sestra streljala na brata.** V zgodovinskem gradu Trsatu pri Reki se vrši razprodaja zapuščine pok. grofa Arturja Nugenta. Včeraj sta prišla zapiske pregledovat grof Laval Nugent in njegova sestra Ana. Pri tem sta se sprla, in grofica Ana je tekla v drugo sobo po revolver ter ustrelila na brata. Krogla mu je zletela tik mimo glave v steno. Prihitel je policaj, ki je razjarjeni grofici iztrgal revolver. Grofica je pod policijskim nadzorstvom.

— **Redka prikazen.** Po nemški prislovice odpotujejo lastavice ob Mali gospojnici (8. septembra) zopet v topleje južne kraje. Kakor izvemo iz prijateljskega pisma iz Pištjana na severnem Ogrskem, se nahajajo tam še sedaj nebrojne lastovke, katere ob solnčnem zahodu pridno obletavajo visoka drevesa in cerkveni

stolp, vadeče se v letanju za daljno potovanje. Sedaj koncem septembra je to gotovo nenavadna prikazen.

— **Komité za napravo spomenika pokojni cesarici Elizabeti na Dunaju** nam je poslal tekmovalna določila in načrt prostora. Slovenski kiharji, ki se za to zanimajo, si lahko oboje ogledajo v našem uredništvu.

— **Bosanski les za burske farne.** Prijatelj našemu listu nam piše iz Dubrovnika: Ko sem leta 1878., službujoč pri slovenskem domačem pešpolku št. 17, pomagal miriti bosanske-hercegovske ustaše ter osvajati sedaj okupirani pokrajini, nisem si mislil, da bodejo kdaj velikanski pragozdi, skozi katere je korakala naša brigada pod poveljstvom nadvojvode Ivana (pozneje Ivan Orth), sostavljajoča pehoto: hrabrega in zgodovinsko imenitnega lovškega bataljona štev. 10 s srebrnim rogom in pešpolka št. 17. 9. avgusta za rana jutra na potu proti Travniku dajali svoj sveži in zdravi les za nove zgradbe podjarmljenim Burom mesto onih, katere so jim njih sedanji gospodarji Angleži pridno požigali v skoro tri leta trajajoči vojni! V tukajšnji pristan Gruž (Gravóza) prihaja namreč dan na dan po novozgrajeni ozkotirni železnici iz Bosne nebrojna množina desek, dilj, tramov itd. ter čaka na velikanskih kupih pripravljena, da jo odpeljejo v južno Afriko, osobito v burske dežele, Oranje in Transvaal. — Ogronomni angleški in italijanski parniki vkrcujejo v svoje nenasitne prostore vse ono blago naenkrat, za katero je potrebovala ozkotirna železnica več tednov! Tudi železna ruda se izvažja iz Bosne v Italijo. — Iz zanesljivega vira sem izvedel, da je letošnje pomlad znani tržaški firmi za les zgorelo za dva milijona for. pripravljenega lesa, kateri pa je bil zavarovan, tako da trdka ni imela gmotne škode, a je morala plačati poenale radi zakasnitve pri pošiljanju bosanskega lesa v južno Afriko!

— **Dve loži sta še prosti.** Na razpolago sta loža št. 3. v I. nadstropju in št. 6. v pritličju na levi. Abonnement na parterne in balkonske sedeže se sprejema v Šešarkovi tabakarni.

— **Gost z revolverjem.** V neki gostilni na Dunajski cesti je popival včeraj zvečer gost, ki se je zabaval s tem, da je nabasal revolver in ga spet izbasal. Natakara se je gosta tako prestrašila, da je zbežala iz gostilne in poklicala gostilničarja, ki je poslal po policaja, da je gostu odvzel revolver.

— **Pogreša se 18letni posestnikov sin Jože Suhadolc** iz Dobrove. V nedeljo se je peljal s svojim očelom na sejem v Bučko in je na Zidanem mostu zaostal. Od tega časa ga ni bilo več domov.

— **Izpred sodišča.** Včeraj sta bila pri deželnem sodišču tukaj Elizabeta Mehle in njen sin Franc Mehle obsojena zaradi hudodelstva krvosramnosti na 4, oziroma 6 mesecev ječe.

— **Z dežnikom po glavi** je bila tepena včeraj zvečer na Kongresnem trgu Marija S., ker ni dovolila nekemu gospodu, da bi spremljal njeno hčer.

— **Nogo spahnil** si je delavec Ivan Černigoj iz Podkrajja pri Vipavi, ko je nakladal les. Bil je prepehnan v bolnico.

— **V bolnico** so pripeljali včeraj 55 let starega delavca Andreja Tomažiča iz Seneberja, občina Col pri Vipavi. Mož je padel in si spahnil desno nogo, katera mu je močno otekla.

— **Z lestve padel** je včeraj popoldne Praprotnikov hlapec Ivan Novak v Kolodvorskih ulicah št. 37 in si zlomil desno nogo. Pripeljali so ga v bolnico.

— **Dva backa ujel** je danes ponoči na Dunajski cesti užitninski paznik Aleš Lukman.

— **Meteorologično mesečno poročilo.** Minoli mesec kimovec je bil s prva topel, pozneje hladen in precej suh. — Opazovanja na toplomeru dadó povprek v Celsijevih stopnjah: ob sedmih zjutraj 10,5°, ob dveh popoldne 19,6°, ob devetih zvečer 13,6°, tako da znaša srednja zračna temperatura tega mesca 14,6°, za 0,2° pod normalom. — Opazovanja na tlakomeru dadó 738,1 mm kot srednji zračni tlak, za 2,1 mm nad normalom. — Mokrih dni bilo je 12, padlo je pa 96,6 mm dežja. — Med vetrovi je jug daleč druge presegal.

— **Tedenski izkaz** o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 21. do 27. septembra 1902. Število novorojencev 17 (=25,24‰), umrlih 17 (=25,24‰), med njimi jih je umrlo za jetiko 2, za vnetjem sopilnih organov 3, vsled mrtvouda 1, za različnimi boleznimi 11. Med njimi je bilo tujecev 7 (=41,1‰), iz zavodov 8 (=47‰). Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer za škarkarico 1, za tifuzom 2, za vratico 1, za trachom 1 oseba.

— **Najnovejša novica.** Vsled Jellinekovega poverjenja pri Länderbanki sta odpuščena blagajniški ravnatelj La Grange in njegov namestnik Rud. Weinberger. Nadalje se je sprejel odstop načelnika knjigovodstva in načelnika kontrole. — Junak s sabljo. Spomladi je na Dunaju poročnik 5. dragonskega polka Alfred Kaiser posekal s sabljo voznika Moserja, ker se mu ni z vozom umaknil. Poročnik je bil obsojen na 200 kron odškodnine za bolečine in 150 kron sodnih stroškov. — Kolera na Filipinih razsaja tako hudo, da zbolijo povprečno na dan 1000 oseb. Prebivalstvo iz mest beži v gore ter pušča mrtvice nepokopane in bolnike brez pomoči. — Krst novorojenca nadvojvode Frana Ferdinanda se je vršil včeraj v kapeli Belvedere. Boter je bil nadvojvoda Karol Štefan. Princ je dobil imeni Maks Štefan. — Izseljevanje v Južno Afriko je ministrstvo notranjih del odsvetovalo. — Poroka bivše španske kraljice? Londonski listi poročajo, da se je kraljica-mati Marija Kristina povodom svojega potovanja v Avstrijo na skrivnem poročila s svojim dvorjanikom grofom Escosura. Kralj Alfonz je baje mater takoj poklical na odgovor ter so od tedaj med njima razmere skrajno napete.

— **Fran Naval v Pragi.** V soboto je igral slavni naš pevec naslovno ulogo v Massenietovi operi »Werther« in sicer s tolikim vseh, da praški listi ne morejo najti laskavejših izrazov priznanja in hvale. »Naval je hipoma pridobil občinstvo zase«, tako poročajo vsi listi. »Glas gosta je izmed najkrajših, kar smo jih kdaj slišali: Obsežen, močan in vendar sila mehak in prijeten tenor, v vseh legah somerno razvit, ki ga ima pevec popolnoma v svoji oblasti. V igri se pozna ognjevit temperament Jugoslovana. Dasi predava umetnik izrazito in prepričevalno mične pesmi hrepence ljubezni, vendar kulminira njegova umetnost v dramatičnih prizorih strasti in obupa.« — V takih in enakih izrazih proslavljajo vsi listi brez izjeme našega rojaka.

— **Smrt Zole.** Zolova zapuščina se ceni na štiri do pet milijonov frankov. Pogreb je določen na jutri popoldne, ako se ne bo ugodilo številnim delavskim društvom, ki bi rada imela pogreb v nedeljo, da se ga udeleže. Kot oficir častne legije bo pokopan z vojaškimi častmi, tudi krato bodo nosili vojak. Vlado bo zastopal pri pogrebu naučni minister Chaumié.

— **Telesne hibe velikih mož.** Narava ni vselej radodarna pri razdeljevanju darov duha in telesa. Zanimivo je — piše neki angleški list — da so mladane vsi angleški literati imeli kako telesno napako. Shakespeare je šepal na desno, Byron na levo nogo. Milton je bil slep, Pope grbast, Swift popolnoma spačen. Slovita zgodovinarja Humer in Gibbon sta bila jako grdih obrazov.

— **Ogrsko grenko vodo, Palme!** pije papež Lev XIII., ki se ponaša z redko starostjo in čudovito življenjsko krepkosti. To je povedal v pismu neki visoki cerkveni dostojanstvenik, ki živi v Rimu. Papež pije namreč — najbrž vsled zdravniškega priporočila — grenko vodo marke »Palme«, s katero je zelo zadovoljen, in o čemer je bil lastnik vrelo, c. in kr. dvorni založnik Loser János v Budimpešti od kompetentne strani na laskav način obveščen.

— **Kateri narod je najvljudnejši?** vprašuje neki sotrudnik londonskega lista »Daily Express«, ko primerja Francoze, Nemce in Lahe z Angleži. In odgovarja iz izkušenosti, da je Anglež najvljudnejši človek. Za njim je na vrsti Lah. Pri Francozih je vljudnost jako relativna stvar. Francozu ne pride na misel, da bi napravil starejši dami prostor, dočim ga je nasproti mladi in lepi sama uslužnost. Nemec pa baje ne pozna nikakih manir; zgodi se, da se ustavi na ulici pred kako damo ter jej gleda v oči.

— **Proti poljubljanju rok.** Kakor javlja »Pravo ludo«, da je izdal okrajni šolski svet v Rokicanu razglas, ki naroča vsem učiteljem, naj prepovedo šolskim otrokom poljubljanje rok, ker s tem širijo nalezljive bolezni. Tudi pri nas po deželi je navada, da poljubljuje otroci in odrasli duhovnikom roke, kar bi si ti lahko prepovedali, a nekateri celo zahtevajo to.

— **Nov ameriški poklic žensk** je služba — družic pri poroki. Pri poroki, ki se je vršila pred nedavnem v Chicagu, je bilo 15 takih družic. Vsaka je dobila 20 dolarjev nagrade. Neka Američanka, ki slovi radi svoje krasote, se je vdeležila

že preko dvesto porok ter prejela za svojo »naporno« službo veliko daril.

— **Osodepolne sanje.** 90letna Eliza Wertner, ki je bila v dunajskem zavetišču za stare ljudi, je sanjala nedavno jako živo, da je prišel nekdo v sobo, ki ji hoče kaj storiti. Prižgala je urno svečo ter pogledala pod posteljo, ali ni tukaj res kdo skrit. Pri tej priliki se jej je pa unela srajca, in starka se je tako obžgala, da je vsled opeklin umrla.

— **Kakšna je usoda milijona ljudi?** Neki statistik odgovarja na to vprašanje sledeče: V prvem letu umira izmed milijona 150.000 otrok, po prvem letu 53.000 do tretjega leta 28.000, do 13 leta 4.000 in do 45. leta 500.000 ljudi. S 60 leti živi izmed milijona samo še 370.000 ljudi, 80. leto doživi samo 37.000, 95. rojstni dan učka samo še 223 oseb. V 108. letu umre zadnji iz statistično opaževanega milijona.

— **Čarovna pijača.** V Spandauu je prodajala neka Graf zdravila, ki so imela to moč v sebi, da so ohranile moč in ženine, ki so jih pili za vse večne čase zveste svojim izvoljenkam; in tudi prenočevalci niso odpovedali svojim postelj, ako so povžili to pijačo. Steklenica te »čarovne pijače« je veljala 1 marko 50 pf. ali tudi 2 marki 50 pf., ako je bila steklenica večja. Graf je imela ogromno odjemalk, zlasti med delavkami. Toda ker ta čarovna pijača ni hotela vedno delovati, in so bili možje — po svoji stari navadi — tudi poslej nezvesti, je naznala neka delavka »čarovnico« policiji. Zatoženka je izjavila; da je poskusila pijačo na svojem možu, in je imela res vseh. Tudi neka priča je to pritrdila. Čarovnica je bila obsojena na 3 mesece zapora.

— **Naglušnost ljudskih učencev.** Prof. Ortman je preiskal 7537 ljudskih učencev ter dognal, da je 28,4‰ naglušnih, ker imajo ušesne bolezni. Med otroci je več naglušnih učencev kot učenec. Navadno so bolni v ušesih otroci revežev in umazanci, med katerimi so infekcijske bolezni nekaj vsakdanjega. Preiskava je dognala, da so za ljudske šole potrebni redni zdravniki.

— **Senzacionalen slučaj.** Kakor smo že poročali, so opustili dunajski porotniki morilec svoje žene, soderja Stefana Tippla, ki je šel takoj po svojem groznem činu k redarstvu in se je sam ovačil. Tippel se je oženil pred 17 leti. Spočetka je živel precej srečno; pozneje so se začeli med možem in ženo, ki je bila pijanka, prepripi, ki so končali navadno s tem, da je bil mož — tepen. Tippel je jako priden človek in si je prihranil mnogo denarja; a žena je dejala ves denar v hranilnico na svoje ime. Pred par leti je začela žena tudi ljubavno razmerje z moževim pomočnikom Holzingerjem, ki je znal, združen z ženo, pogovoriti Tippla, da je kupil tudi hišo za 14.000 gld. na ženino ime. Pozneje je prišlo tako daleč, da je Tipplejeva žena gostila svojega ljubimca s pečenko in vinom, dočim je moral mož strdati. Tožil jo je radi nezvestobe, a jej je pri obravnavi vendarle odpustil. Jedva sta se pa vrnila domov, je dobil od žene štiri zausnice. Že prej enkrat se je plazil Tippl po kolenih pred svojo ženo iz sobe v kuhinjo ter jo je prosil in rotil, naj bode dobra z njim, a ona ga je zapodila iz hiše. Tudi otroka, 14letnega dečka in 10letno hčerko, je nahujškala, da sta mu dejala: »Poberi se, imava že drugega očeta.« 18. febr. je zahtevala žena od Tippla stanarino, češ, da ga sicer zapodi iz hiše, ker ga ne mara. Da bi plačeval stanarino v hiši, ki si jo je zaslužil z lastnimi žulji, to je moža tako razjarilo, da je planil po sekiri in je ženo ubil. Potem se je javil sam sodišču. Vse ljudstvo je na strani Tippla, in ko je javil predsednik, da je Tippel svoboden, je vpilo občinstvo v dvorani 10 minut: »Bravo, bravo!« ter migalo porotnikom z robei.

— **Plavajoča razstava.** Dne 15. novembra se bode več ameriških tovarnarjev vkrcalo na parnik »Oregon«, in sicer z izdelki svojih tovarn, na kar bodo odpeljali na Rusko, Kitajsko, Japonsko, Filippine, v Indijo, južno Afriko, Avstralijo in Havaii. Na ta način nameravajo tovarnarji povečati ameriško trgovino, kajti s pomočjo plavajoče razstave bodo kupec in trgovci dobili priložnost videti ameriške izdelke in način razpoložljiv. Razstavo so priredili po nasvetu raznih ameriških konzulov.

Društva.

— **Veliko veselico** s petjem in srečolovom priredi v nedeljo, dne 5. oktobra slovensko trgovsko društvo »Merkur« v Sokolovi dvorani »Narod. doma«. Pri veselici sodeluje (svira) slavna vojaška godba c. in kr. pešpolka Lepold II., kralj Belgijcev, št. 27. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina: za osebo 1 K, za rodbino treh oseb 2 K in za rodbino več kot treh oseb 3 K. Društveni člani so vstopnine prosti. Spored. 1. Godba. 1. I. pl. Zajec: Jugoslovanska overtura. 2. R. Wagner: Zbor božjepotnikov in pesem večernici iz opere »Tannhäuser«. 3. Parma: Medigra iz opere »Ksenija«. 4. Lepold: »Hrvatski dom«, potpouri. 5. Ferd. Korb: »Ljubavni spomini«, valček. 6. Dr. Ipavec: »Domovina«, pesem. 7. Rosenberg-Ružič: »Cvetke«, polka. 8. Kovač: »Godbeni beležki«, potpouri. 9. Zdenecay: »Slavska«, čet-

tvorka. 10. Smetana: »Glumači«, koračnica iz opere »Prodana nevesta«. 11. Petje. 1. A. Haidrich: »Hercegovska«. 2. A. Sachs: »Pastir«. 3. V. Vanda: »V slovo«, četvero-spev. 4. F. S. Vilhar: »Na vrelu Bosne«. III. Srečolov. IV. Ples. — Kakor se razvidi iz sporeda, je ta zelo raznovrsten in upamo, da bomo imeli prav krasen in dobro obiskan večer. Dobitki, ki so jih nam poslale ljubljanske, dalje tu in inozemske trdnice za srečolov, so prekrasni in smelo trdimo, da presegajo vse na dosedaj prirejenih enakih veseliceh. Ti dobitki so v nedeljo ob 10. ure naprej v Sokolovi dvorani »Narodnega doma« razstavljeni in si jih slavno občinstvo lahko ogleda.

— **Koncert društvene godbe** bode danes, 2. t. m., pod vodstvom kapelnika gosp. Vančiča v restavraciji pri »Lloyd«. Začetek ob 8 uri zvečer. Vstopnina za nečlane 15 kr.

— **Delavsko pevsko društvo** »Naprej« v Ljubljani naznanja s tem, da mora za 5. oktober t. l. nameravana ustanovna pevka veselica vsled njih na gloma obolelega pevovodje g. Metzkyja biti na pozneje preložena.

— **Krojaško bolniško podporno društvo v Ljubljani** ima svoj četrtletni občni zbor v nedeljo 5. oktobra t. l. v gostilni pri Lozarju. Začetek točno ob 2. uri popoldne. Dnevni red: 1. Poročilo odsekov. 2. Sprejem pristopivših kolegov. 3. Predlogi. Mnogobrojna udeležba je častna stvar.

— **Novo prostovoljno gasilno društvo v Studnem** priredi v nedeljo 5. oktobra 1902 veselico in tombolo pri lepem vremenu na dvorišču g. Turka, pri slabem vremenu v prostorih g. Kobala. Spored: 1. Pozdrav. 2. Petje in tombola z lepimi dobitki. 3. Prosta zabava. Čisti dobiček namenjen je v nakup potrebne gasilnega orodja. Začetek ob polu 4. popoldne. K obilni udeležbi vljudo vabi odbor.

— **Občinski in tržni zastop** ter prostovoljno gasilno društvo v Radečah priredi v nedeljo, dne 5. oktobra t. l. slavnost v proslavo godu Nj. Veličanstva presvetlega cesarja Franca Jožefa I. in povodom blagoslovljenja novega železnega mostu, nove brzgalne in mehanične lestve prostovoljnega gasilnega društva radeškega s sledečim sporedom: 1. V soboto ob 7. uri zvečer mirozov in bakljada. 2. V nedeljo zjutraj ob 5 uri budnica. 3. Slavnostna sv. maša ob pol 11. uri popoldne s spremstvom godbe in gasilnega društva v cerkev. Po poldanski službi božji blagoslovljenje novega mostu in gasilnega orodja. 4. Ob 3 uri popoldne ljudska veselica na vrtu g. A. Gmeinerja v Radečah. Pri slavnosti sodeluje 26 mož godbe slavne c. kr. meščanske garde iz Kostanjevice pod vodstvom kapelnika Leopolda Potrbina, učitelja v Radečah. — Vstopnina za osebo k vrtni veselici 40 vin. Ker je čisti dohodek namenjen v pokritje dolgov ob nabavi gasilnega orodja, se preplačila hvaležno sprejemajo.

— **Slovensko pevsko društvo v Ptuj** imelo je v tekočem letu sledeče dohodke: društvenina iz Maribora 42 K, iz Celja 21 K, iz Krškega 8 K, iz Ptuja 46 K 87 h, vstopnina pri koncertu 437 K 80 h, skupaj 555 K 67 h. Stroški za letošnji koncert pa so znašali 525 K 3 h; torej ima društvo prebitka 30 K 64 h in ako se ta prebitek prišteje k svoti 533 K 84 h, ki je že vložena v tukajšnji posojilnici, tedaj ima danes pevsko društvo v gotovini 564 K 48 h.

— **Društvo »Zvezda« na Dunaju** priredi v nedeljo, 5. oktobra t. l. svoj zabavni večer s koncertom v dvorani »Wiener Ressource«, Dunaj, I. Reichsratsstrasse št. 3 (za palačo državnega zbora). Pri koncertu bode blagohotno sodelovala izborna koncertna pevka gospica Ida Schöntagova s igrjo na glasovirju in s petjem. Društveni pevski zbor nastopi pod vodstvom svojega pevovodje gospoda Vinka Krušiča. Začetek ob 5. uri popoldne.

— **Podporno društvo za slov. visokošolce v Pragi** je pričelo s tekočim mesecem zopet svoje delovanje. Odbor se obrača k vsem prijateljem društva z nujno prošnjo, da se i to leto spomnijo slov. visokošolcev v Pragi s pošiljanjem in nabiranjem prispevkov, prirejanjem zabav ter se priglasiijo za poverjenike društva. Društvo je izdalo tekom šestih mesecev minolega leta 883 K; to je najlepši dokaz, kako potrebno in kakega pomena da je društvo, ter bodi onim rojakom, ki do sedaj še niso pristopili k društvu, v vzpodbudo in nagib, da to store čim preje! Oni visokošolci, ki nameravajo priti na praško vsuilešče ter računajo na podporo društva, pozivljajo se da svoj prihod in svoje aspiracije ta k o j pismeno naznaanijo

Književnost.

— **»Ljubljanski Zvon«.** Vsebinska oktobrskega zvezka: 1. C. Golar: Koraška romanca. 2. Josip Kostanjevec: Noč. Povest. 3. Jan Vobornik: Jaroslav Vrehlický. 4. Ivo Šorli: Črtice. 4. Samomorilec. 5. Pod mojim oknom. 5. E. Gangl: Vetrovi. Pesem. 6. A. Bezenšek: Ivan Vavoz, bolgarski pesnik. 7. A. Aškerc: Iz popotnega dnevnika. 14. Na črnem morju.

15. Črez Kavkaz! 16. Terék. 17. Noč na morju. 18. V Jalti. 8. Dr. K. Glaser: Kaldás, indski dramatik. 9. Fr. Dolinčan: V žalni obleki. Črtica. 10. Kazimir Radič: Pesmi. 11. P. pl. Radics: Licejsko poslopje v Ljubljani. 12. Andra Gavrilović: Novija pripovedka u Srba. 13. A. Gradnik: Pri vinu. Pesem. 14. Ivan Prijatelj: Bleiweis — izdajatelj Prešernove zapuščine 15. Kazimir Radič: Pesmi. 16. Dr. Fr. Ilesič: K Vodnikovemu življenjepisju. 17. C. Golar: Snubač. Pesem. 18. Književne novosti. A. A.: Zabavna knjižnica. — Janka Kersnika zbrani spisi. — R. Perušek: Matica Hrvatska. — Dr. Fr. Ilesič: Barle Janko: O zdravstvu staroga Zagreba. — A.: Ljubljanski grad in promet s tujei. 19. Glasba. Dr. Vladimir Foerster: Novi akordi. 20. Upodabljaioča umetnost. A. A.: II. slovenska umetniška razstava v Ljubljani. 21. Med revijami. Aškerc: Russkij Vjestnik. — A.: »Slavjanski Glas«. 22. Splošni pregled. A.: † Ivan Vrhovec. — Nemško učiteljske v Ljubljani. — † Dr. R. Virhow. — Stoletnica smrti Vegove. — Aškerc: † Henrik Ippolitovič Siemiradzki — Prebivalstvo Rusije po veri. — Slavnost v Šipki. Corrigenda.

Telefonska in brzojavna poročila.

Celje 2. oktobra. Zaupni shod proglasil danes za celjski okraj kandidat za celjske kmetske skupine odvetnika dr. Dečkota in dr. Hrašovca. Za mestni okraj celjski je kandidat koncipijent dr. Karlovšek, za slovenjegraški okraj odvetnik dr. Mayer.

Dunaj 2. oktobra. Ogrski ministri so se danes vrnili v Budimpešto. Oba ministrska predsednika je sprejel pred odhodom cesar v avdijenci ter sta povedala, da se pogajanja niso povsem razbila, pač pa bo treba iskati nove načine, kako iste spraviti v vspešni tir. Pogajanja se bodo nadaljevala prihodnji teden v Budimpešti. O cesarjevem od-potovanju še ni ničesar določenega.

Dunaj 2. oktobra. V liberalnih krogih vlada huda razburjenost, ker krščanski socialci ne puste vpogleda v volilne imenike za nižje avstrijski deželni zbor. Zadeva bo prišla v državnem zboru na razgovor.

Dunaj 2. oktobra. Nove baterije havbičarjev, ki jih je delegacija že dovolila, se ustanove šele s 1. januarjem ali pa celo šele spomladi prihodnjega leta. Nadštevilo poklicani topničarski rezervniki se tedaj po dovršenem vojaškem izvežbanju zopet odpuste.

Praga 2. oktobra. »Politik« poroča, da je dr. Šusteršič konferiral s posl. Barwinskem v zadevi klubovega programa zedinjenih jugoslovanskih poslancev.

Praga 2. oktobra. Državni poslanec češkega veleposestva Pabstmanu je odložil mandat.

Sofija 2. oktobra. Slavnosti na Šipki so se zaključile včeraj z veliko vojaško parado 35.000 mož. Paradi je prisostvoval tudi ruski veliki knez Nikolaj Nikolajevič s spremstvom. Potem je sledil slavnostni obed, pri katerem je zopet napil knez Ferdinand ruskemu carju kot ustvaritelju bolgarske armade. Veliki knez Nikolajevič je napil bolgarski armadi, bolgarski vojni minister Paprikov pa ruski armadi. Knez Ferdinand je po končanih slavnostih spremil ruskega velikega kneza v Burgas.

Pariz 2. oktobra. »Mattino« napoveduje izid jako ostre vladne odredbe zoper neubogljlive kongregacijske šole.

Pariz 2. oktobra. Nameravani obisk predsednika Loubeta v Italiji je postal zelo dvomljiv.

Pariz 2. oktobra. Za Zolov spomenik se je dosedaj nabralo 8000 frankov.

Narodno gospodarstvo.

— **Mestna hranilnica ljubljanska.** Meseca septembra 1902 vložilo je v mestno hranilnico ljubljansko 816 strank 413.517 K 37 h, 712 strank pa dvignilo 378.452 K 98 h. V III. četrtletju 1902 dovolilo se je 89 prosilcem posojil na zemljišča v skupnem znesku 231.290 K.

— **Mestna hranilnica v Novem mestu.** V mesecu septembru 1902 je 224 strank vložilo 60.084 K 25 h, 184 strank vdvignilo 52.587 K 20 h, torej več vložilo 7.497 K 05 h, 10 strankam se je izplačalo posojil 16.000 K, stanje vlog 2.023.641 K 27 h, denarni promet 253.842 K 51 h.

Poštna upraviteljica

katera ima tudi brzojavni izpit, sprejme se pri poštne uradu na Gorenjskem. Zahteva se samostojno vodstvo pri uradu. Vstop takoj. (2393-1)
Naslov na upravnništvo »Slov. Nar.«.

P

redivo, suhe gobe, vsakovrstno žito in sadje ter vse deželne pridelke

kupuje
Anton Kolenc
trgovec v Celju.

(2315-5)

Blaž Jesenko

Ljubljana, Stari trg št. 11

priporoča svojo veliko zalogo

otročjih kostumov

iz lodna in ševijota itd.

kakor tudi

oblek, havelokov

in površnikov

za (2400-1)

gospode in dečke

po najnižjih cenah.

Enonadstopna hiša

št. 78 v Kamniku (Gorenjsko) z usnjarsko delavnico in istimi pravimi, dvoriščem in dvema tudi na stavbiše pripravljeno vrtovoma, se pristo- voljno in pod jako ugodnimi pogoji takoj preda, na zahtevanje se tudi parcelira. Pojasnila daje lastnik Alojzij Cerar, trgovec in posestnik v Lukovici pri Brdu. (2396-1)

Izkopavanje jarkov

za vodovodne cevi pri Logatcu se izroči pogodnikom (akordantom). Prosilci za to delo naj se zgledajo pri

(1088) **Ant. Kunz-u** (45)
tovarnarju za vodovode v Moravskih Gra- nicah (Mährisch-Weisskirchen), Moravsko.

Krasen slovenski skladni koledar

za trgovine, obrte, urade, pisarne, šole in posameznike izide začetkom novembra v moderni in elegantni obliki v založ- ništvu trdke (2390-1)

Ivana Bonača v Ljubljani.

Cena je vzlic okusni izdelavi zelo nizka, samo 70 vin. s pošto 20 vin. več. Prekupci določijo velik rabat in se na zahtevo dopolnijo cenik. Trgovci porabijo istega lahko kot novoletno darilo in se brezplačno utisne njihova firma.

Da ne bode, ako koledar kmalu poide, prepozno, prosim g. naročnike, da se čim prej oglašajo, ker se bode na take v prvi vrsti pri razpošiljavi oziralo.

VSAK PETEK IN POSTNI DAN

SE DOBE RAZNOVRSTNE

== SVEŽE ==

MORSKE RIBE

TRGOVINI Z DELIKATESAMI
ANT. STACUL

V LJUBLJANI. (2267-3)

Ne skisanim filistrom ampak

prijateljem humorja

priporočamo

„Navihance“

spisal

Rado Murnik.

Velika 8. Str. 229.

Vsebina:

Indijanci. — Iz Dragovega dnevnika. — Prisiljeno zelje. — Matura. — Nirvana. — Ata Žužamaža. — Čačkočkar pa Križ- kraž. — Peklenki napredek. — Zavozlan roman. (1832-26)

Cena 2 K 50 h, po pošti 2 K 70 h.

Založništvo L. Schwentner

v Ljubljani, Dvorski trg 3.

V Kranju se prodaja iz proste roke

velika pristava

z vrhom, dvoriščem in kletjo, ki se dá tudi preurediti v hišo. (2380-2)

Naslov pove upravnništvo »Slov. Nar.«.

Klauer-jev

Triglav

naravni rastlinski liker, izvrstnega vpliva na želodec (415-189)
se dobi pristen edino le iz glavne zaloge

Edmund Kavčič-a

v Ljubljani.

V svrhu ženitve

želim se seznaniti z dekletom ali udovo brez otrok v starosti 30 do 40 let. Denar po- stranska stvar. Biti mora pridna in večja gospodinjstva ter imeti veselje iti z menoj v Ameriko. U to svrhu mora znati tudi nemški. Le resne ponudbe s sliko se prosi do 10. oktobra pod „L. št. 107“ v Podnart, Gorenjsko, poste restante. (2391-1)

Feliks Toman

kamnoseški mojster

Ljubljana, Resljeva cesta št. 30.

Največja zaloga izdelanih nagrobnih spomenikov

in najbogatejša izbira črnih

piramid, obeliskov in nagrobnih križev

od najlepšega švedskega granita in labradorja.

Lastni izdelek. * Najnižje cene. (2301-4)

Priznana najnatančnejše izdelovanje cerkveno umetnih in monumentalnih kamnoseških proizvodov.

Stavbena dela vsake vrste. Plošče za pohištvo od raznega marmorja.

Naznanilo in priporočba.

Cenjenemu p. n. občinstvu, gg. pisateljem in založnikom, slavnim občinskim uradom, kr. šolskim svetom in šolskim vodstvom, gg. odvetaikom in notarjem, trgovcem in podjetnikom ter raznim uradom vljudno na- znanjam, da sem otvoril čisto na novo z najmodernimi stroji, črkami in okraski oskrbljeno

tiskarno knjig in umetnin

v Ljubljani, Dunajska cesta šte. 9 in da tu izvršujem vsako v tiskarsko stroko spadajoče delo.

Priporočam se za blagohotna naročila z zagotovitvijo točne, fine, solidne in cene postrežbe.

(2352-4)

DRAGOTIN HRIBAR.

Prosim, gg. kolesarji, blagovolite čitati!

Vsled proti koncu idočje sezije namenil sem razprodati svojo zalogo še ostalih koles, znamka „Styria“ in „Helical“ letošnjih modelov, pod lastno ceno. Dana je torej slehernemu najugodnejša prilika, pridobiti si dobro, zanesljivo kolo po nizki ceni.

Isto velja za šivalne stroje in kolesarske potrebščine, kakor tudi za pneumatike.

Priporočam se z velespoštovanjem

(114-72)

Fran Čuden

trgovec in urar na Mestnem trgu.

Dokler ga bo v zalogi!

— Pristen —

pelinkovec

(Wermut-vino) liter po 80 kr. ima

J. C. Praunseiss, Ljubljana

Mestni trg št. 19.

Zunanja naročila se točno izvrše.

(2385-2)

Ob pričetku zimske sezone

priporočam p. n. občinstvu

svojo bogato zalogo popolnoma suhih drv v meter dolgih polenih ali razžagane in razsekane, ravno tako premog, lesno oglje, stavbni in rezbarski les, dolomit, pesek in sipo, **sloveči velenjski brikets**

najboljša, najcenejša in najsnažnejša kurjava za peči, ognjišča in industrijo, brez prahu in nesnage, v lepi obliki.

(2397-1)

Edino razprodajo za vso Kranjsko ima

Ivana Tauzher, Dunajska cesta 47.

Usojava si cenjenemu p. n. občinstvu uljudno naznaniti, da sva otvorila z današnjim dnevom

v hiši hotela Lloyd na sv. Petra cesti

cvetličarsko trgovino.

Ker sva za opremo najine trgovine s cvetlicami uporabila posebno skrb ter se nisva bala nikakih stroškov, sva v prijetnem položaju, vsem na nama stavljenim zahtevam v vsakem oziru ustreči na splošno zadovoljstvo najinih cenjenih odjemalcev. Vse naročbe (2401)

vencev, cvetličnih šopkov itd.

se izvrše kar najhitreje in za primerno nizke cene na najboljši in naj- okusnejši način.

K Vsem Svetim bodeva imela posebno bogato izbero gotovih vencev in nagrobnih šopkov v zalogi, na kar si prav posebno dovoljujeva opozoriti.

Za prav mnogobrojna naročila proseč, bilježiva

z velespoštovanjem

Samonig & Stocker.

Ljubljana 1. oktobra 1902.